

rosta výpůjčku realizoval dříve, než byla schválena okresním výborem. Nesprávný dodatečný postup starostův zavazoval ho po případě k náhradě škody, ale neplatnost usnesení obecního výboru a pozdějšího jeho schválení okresním výborem bylo by možno dovozovati jenom z něho samého. Jiných výtek proti platnosti výpůjčky 50.000 korun na upsání čtvrté válečné půjčky u žalujícího společenstva žalovaná obec v dovolání již nečiní. Jelikož výpůjčka byla platně usnesena, okresním výborem schválena a řádně vyplacena, byl ohledně ní odsuzující rozsudek nižšími soudy vynesena právem. Nelze však souhlasiti s nižšími soudy v tom, že přikládají usnesení obecního výboru ze dne 16. května 1916 účinnost jen ohledně vypůjčeného kapitálu 50.000 Kč, a nikoliv i ohledně úroků z této zápůjčky. Při usnesení výpůjčky nebylo arci řečeno nic o jejím úrokování, a nelze také ničeho namítati proti poukazu odvolacího soudu na § 984 obč. zák., dle něhož mohou býti zápůjčky bezúročné i úročitelné. Při posouzení projednávaného případu nemůže však rozhodovati tato všeobecná právní zásada, nýbrž nutno bráti zřetel na skutečné hospodářské poměry, a tu nemůže býti sporu o tom, že všichni členové obecního výboru si byli při usnášení se vědomi toho, že žalující společenstvo může poskytnouti zápůjčku a poskytne ji jenom proti placení úroků. To bylo za daných hospodářských poměrů tak samozřejmým, že nepotřebovalo býti výslovně usneseno, by obec zápůjčku úrokovala, a že naopak musí býti v usnesení výpůjčky u žalujícího společenstva pokládáno za zahrnuto i usnesení platit z výpůjčky úroky. Pro tento výklad svědčí i okolnost, že nebylo třeba usnášeti se o tom, jakým způsobem mají býti úroky opatřeny, neboť rozumělo se samo sebou, že budou placeny z úroků upsané válečné půjčky. Žalovaná obec byla a jest proto již podle usnesení ze dne 16. května 1916 povinna zaplatiti úrokový nedoplatek ze zápůjčky bez ohledu na to, je-li platným usnesení obecního zastupitelstva ze dne 2. ledna 1921, jímž byla usnesena nová výpůjčka k jeho zaplacení. Netřeba se vůbec zabývati námitkami proti platnosti tohoto dalšího usnesení, a netřeba se zabývati ani otázkou, kolik percent úroků může žalující strana právem požadovati, neboť jest nesporno, že počítá do konce roku 1920 jen zákonný úrok pětiprocentní (§ 2 zák. ze dne 14. června 1868, čís. 62 ř. zák.) a jest také nesporno, že takto počítaný úrokový nedoplatek do konce roku 1920 činí požadovanou částku 8.746 Kč. Jelikož žalobní žádost ohledně dalších a vyšších úroků za dobu od 1. ledna 1921 do dne žaloby byla právoplatně zamítnuta, a přiknutý nárok na placení 5% úroků z úrokového nedoplatku 8.746 Kč ode dne žaloby jest odůvodněn §em 3 citovaného zákona čís. 62/1868 ř. zák., musilo býti dovolání zamítnuto i v té části, kterou brojí proti změňující části odvolacího rozsudku, aniž bylo třeba uvažovati o významu a účinnosti usnesení ze dne 2. ledna 1921.

Čís. 4581.

Bankovní úřad min. financí jest oprávněn domáhati se v československých korunách splacení zápůjček, poskytnutých rak. uh. bankou na lombard válečných půjček.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1925, Rv I 1812/24.)

Žalobě Bankovního ústavu ministerstva financí, domáhající se na žalované firmě v československých korunách zaplacení zápůjčky 20.000 K poskytnuté rakousko-uherskou bankou na lombard válečné půjčky, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V dovolání, opírajícím se o dovolací důvod čis. 4 Šu 503 c. ř. s., setrvává žalovaná firma na námitce, na kterou se omezila v odvolacím řízení, že jí musí býti přiznáno právo zaplatiti zažalovaný lombardní dluh v nekolkových bankovkách Rakousko-uherské banky. Žalovaná není v právu. Podle právního stavu utvořeného rozlukou měny jest námitka žalované firmy vlastně bezpředmětná. Při kolkování bankovek, obíhajících na území Československé republiky, musily býti okolkovány bankovky všech n y (§ 2, 13 poslední odstavec min. nařízení čis. 86/1919 sb. z. a n.), další dovoz nekolkových bankovek z ciziny byl zakázán (§ 2 vládního nařízení čis. 311/1919 sb. z. a n.). Nelze proto vůbec seznati, jakým, zákonem dovoleným, způsobem by si žalovaná firma mohla opatřiti nekolkované bankovky ku zaplacení dluhu splatného v tuzemsku, zvláště když mimo to dnem 31. března 1922 uplynula již konečná lhůta stanovená podle čl. 206 mírové smlouvy St. Germainské likvidatory Rakousko-uherské banky ku odevzdání všech obíhajících bankovek bez rozdílu, zdali a jakým kolkem byly označeny, reparační komisi pod ztrátou veškerých práv plynoucích z držení těchto bankovek. Názor hájený dovolatelkou jest však mylným i ve věci samé. Veškeré její úsilí, dokázati z právní povahy bankovek a ze stanov Rakousko-uherské banky, že její dlužníci mohou platiti nekolkovánými bankovkami a to i jejím právním nástupcům, rozbíjí se o předpis Šu 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čis. 187 sb. z. a n., že závazky znějící na koruny rakousko-uherské měny, které jsou splatny v oblasti státu Československého, platí se v korunách československých v poměru jedna ku jedné. Tento předpis jest všeobecným a bezvýjimečným, a platí i pro závazky vůči Rakousko-uherské bance. Odporující mu ustanovení stanov této banky byla jím zrušena. Ustanovením Šu 4^{cit.} zák., že v právním poměru Rakousko-uherské banky k bankovkám jí vydaným nenastává žádná změna, není onen všeobecný předpis omezen. Dlužno míti před očima, že československými korunami staly se tehdy právě bankovky Rakousko-uherské banky označené československým kolkem, a pak jest možno vykládati § 4 cit. zák. jen tak, že jak neoznačené, tak označené bankovky neztrácejí povahy bankovek Rakousko-uherské banky. V krátké lhůtě mezi vydáním zákona čis. 187/1919 a převzetím lombardu Rakousko-uherské banky Bankovním úřadem ministerstva financí, které bylo provedeno nařízením ze dne 12. května 1919, čis. 246 sb. z. a n., byla proto ovšem žalovaná strana oprávněna platiti a Rakousko-uherská banka povinna přijati placení v jejích bankovkách, ale podle Šu 6 cit. zákona jenom v bankovkách okolkových, takže nelze tvrditi, že Bankovní úřad, požaduje placení v korunách československých, požaduje více nebo něco jiného, než mohla požadovati Rakousko-uherská banka. Po převzetí lombardních pohledávek Bankovním úřadem a po výměně

označených bankovek za československé státočky má § 4 cit. zák. pro lombardní zápůjčku, jež jest předmětem sporu, již jenom ten význam, že Rakousko-uherská banka zůstala povinnou přijati od československé vlády zaplacení ve svých československých, kolkem označených bankovkách, neboť státní správa československá si v uvedeném předpisu vyhradila ohledně označených bankovek výhradní právo, uplatňovati vůči Rakousko-uherské bance nároky, z nich plynoucí. Žalovaná firma nemůže platiti již ani kolkovanými ani neolkovanými bankovkami. nýbrž jest povinna platiti v československých korunách, tedy toho času československými státočkami. Stejně pochybeny jsou vývody dovolatelčiny, pokud se zabývají domnělým obohacením eráru a škodou žalované firmy. Vyplacením lombardní zápůjčky dala Rakousko-uherská banka do oběhu za 20.000 korun svých bankovek. Zaplacením zápůjčky měly se tyto bankovky vrátiti do jejich pokladen. Dříve, než se tak stalo, byly vyměněny za československé státočky, spořádaný oběh měny pak vyžaduje, by nyní zaplacením zápůjčky byly z oběhu vzaty tyto státočky, kryté místo stažených bankovek lombardní zápůjčkou. Československý stát nebude zaplacením v československých korunách nijak obohacen, třeba sám platil Rakousko-uherské bance jejími bankovkami, neboť opatřil si tyto bankovky výměnou za své státočky v poměru jedna ku jedné, takže obdrží od dlužníka na penězích jen tolik, kolik sám na nabytí pohledávky vynaložil. Naopak byl by stát zkrácen ve prospěch žalované firmy, kdyby směla platiti bezcennými již neolkovanými bankovkami Rakousko-uherské banky, neboť pak by zůstala částka 20.000 Kč obíhajících státovek nekryta, a neuhrazený dluh republiky zvětšil by se o tento peníz. O tom, že by žalovaná firma utrpěla placením v československých korunách škodu, nelze vůbec mluviti. Při výplatě zápůjčky dne 2. prosince 1918 neměly vyplacené jí rakousko-uherské koruny menší vnitřní hodnoty a nákupní síly než mají nyní koruny československé, naopak měly podle kursu k hodnotným cizím valutám cenu vyšší, takže žalovaná firma vrátí v československých korunách na vnitřní hodnotě dokonce méně, než svého času obdržela.

Čís. 4582.

Opatření Stálého výboru ze dne 8. října 1920, čís. 583 sb. z. a n.
Výměna československých korun za polské marky. Vyměnila-li berní správa omylem Kč za Mp, jest ten, komu se dostalo Kč, povinen je vrátiti bez ohledu, zda má je dosud v rukou, čili nic. Rozhodnutím finančního úřadu o povinnosti k vrácení jest soud co do věcného obsahu vázán.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1925, Rv II 802/24.)

Skutkový děj jest obsažen v rozhodnutí čís. sb. 3552. Žalobě československého eráru bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j - v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

S hlediska dovolacího důvodu §u 503 čís. 4 c. ř. s. uplatňuje dovolatel především předčasnost žaloby, poněvadž prý výměr berní správy